

Valtuutettu Maija Kuivalaisen ynnä muiden valtuustoaloite ilmasto- ja ympäristöhaitallisesta mainonnasta vapaasta kaupunkitilasta

KV 28.03.2022 § 40

Valtuutettu Maija Kuivalainen jätti 28.3.2022 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen ilmasto- ja ympäristöhaitallisesta mainonnasta vapaasta kaupunkitilasta.

Valtuustoaloitteen olivat allekirjoitteet myös Ville-Pekka Timonen, Wilma Poutanen, Helmi Vanhanen, Ella Partanen, Alia Dannenberg, Maura Häkki ja Anni Järvinen.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

KRAKLIK 10.05.2022 § 78
3371/00.02.00.03/2022

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 4.4.2022 § 138 lähettää asian kaupunkiympäristöpalveluiden valmisteltavaksi.

Aloitteessa vaaditaan, että kaupungin tulee muuttaa ulkomainosyriysten kanssa tekemäänsä vuokrasopimusta siten, että sopimusehdot kieltävät mainospaikkojen käyttämisen ilmastohaitalliseen ulkomainontaan ja että sama muutos tulisi tehdä kaikkien kaupungin määräysvallassa olevien organisaatioiden vuokrasopimuksiin, mikäli nämä vuokraavat tilaa ulkomainosyhtiöille. Lisäksi asiaa tulisi edistää myös niissä yhteyksissä, joissa kaupunki vaikuttaa ja joissa ulkomainontaa on sijoitettuna.

Kaupungilla on kolme voimassa olevaa sopimusta ulkomainoslaitteiden sijoittamisesta:

- JCDecaux Finland Oy:n kanssa tehty sopimus koskee odotuskatoksia, kaupunkitiedotustauluja ja roskakoreja, pyöreitä pilareita, ns perinteisiä mainosvälineitä (kolmiopilarit, kaupunkitaulut, pylvästaulut) ja digitaalisia kaupunkitiedotustauluja. Sopimus on voimassa toistaiseksi vuoden kerrallaan. Irtisanomisaika on 24 kuukautta. Sopimuksen mukaan toisen osapuolen vaatimuksesta voidaan ryhtyä neuvotteluihin sopimuksen muuttamisesta, mikäli sopimuksen voimassa ollessa mm lainsäädäntö tai mainontaan liittyvät säännökset muuttuvat. Sopimus ei sisällä mainonnan sisältöä koskevia ehtoja.
- Osuva Media Oy:n kanssa tehty sopimus koskee valomainostaulujen sijoittamista sopimuksessa määriteltyihin paikkoihin Joensuun keskustan alueella. Sopimus on voimassa 31.12.2030 saakka. Sopimuksen mukaan mainosten on oltava sisällöltään Suomen lain ja hyvän markkinointitavan mukaisia.
- Atlas-Media Oy:n kanssa tehty sopimus koskee katuvalopylväisiin asennettavia mainospaikkoja. Sopimus on voimassa 31.12.2023 saakka ja sen jälkeen vuoden kerrallaan. Irtisanomisaika on kolme kuukautta. Sopimuksen mukaan mainoslaitteissa olevien julisteiden tulee olla hyvän tavan mukaisia.

Sopimusten muuttaminen kesken sopimuskauden ei ole mahdollista ilman molempien osapuolten suostumusta. Aikaisintaan sopimusten päätyttyä ja mahdollisista uusista sopimuksista neuvoteltaessa on mahdollista neuvotella mainosten sisältöön liittyvistä seikoista.

Mikäli kaupunki haluaisi tuleviin sopimuksiin ehtoja, jotka rajoittavat mainoslaitteissa esitettävän mainonnan sisältöä valtuustoaloitteessa esitetyllä tavalla, ongelmaksi tulisivat muodostumaan ainakin rajoitusten hyväksyttävyyys ja mahdollisten rajoitusten täsmällinen ja yksiselitteinen määrittely.

Hyväksyttävyyden näkökulmasta kyse on siitä, että rajoitukset koskisivat sellaista mainontaa, joka ei ole kielletty lainsäädännöllä, lakia alemman asteisilla säännöksillä eikä myöskään mainonnan itsesäättelyä ilmentävillä ohjeilla tai suosituksilla. Jotta sopimusehto olisi täsmällinen ja siten täytännöllä, että ulkomainosyrittäjään voitaisiin tarvittaessa kohdistaa sopimusrikkomuksen perusteella seuraamuksia, kaupunki joutuisi käymään keskustelun ja luomaan omat "ei sallittua" -ulkomainontaa koskevat norminsa. Tällä hetkellä yhteiskunnassa ei vallitse minkään tasoista yksimielisyyttä siitä, mitkä tuotteet ovat sillä tavoin ilmastolle ja ympäristölle haitallisia, että ne voitaisiin tällä tavoin yksittäisen kunnan toimielimen päätöksin julistaa hyljekestäviksi.

Ilman ilmastolle ja ympäristölle haitallisten tuotteiden täsmällistä ja yksiselitteistä määrittelyä rajoitusta koskevalla sopimusehdolla ei ole merkitystä.

On mahdollista, että yhteiskunnallinen keskustelu ja päätöksenteko johtaa siihen, että lainsäädännön tasolla määritellään ilmastoon ja ympäristöön liittyviä tuotteita, joiden valmistusta ei kielletä, mutta joiden markkinointiin halutaan puuttua samalla tavalla kuin tällä hetkellä mm. tupakkatuotteiden tai uhkapelien markkinointiin. Tällöin kiellot syntyvät normaalin parlamentaarisen keskustelun ja lainvalmistelun kautta ja ne sitovat ilman sopimusmuutoksia kaikkea mainontaa. Tällöin myös tuotteiden valmistajien ja markkinoijien oikeusturva tulee asianmukaisesti huomioiduksi.

Joensuun kaupungin omilla yksittäisiä ulkomainospaikkoja koskevilla kielloilla ei voida olettaa olevan vaikutusta ilmastoon tai ympäristön tilaan.

Kaupunki käy keskustelun nykyisten sopimuskumppaneiden kanssa mainonnan sisällöstä ilmastohaitallisen mainonnan näkökulmasta, mutta kaupunki ei voi yksipuolisesti ryhtyä tässä vaiheessa toimenpiteisiin ulkomainontaa koskevien sopimusten muuttamiseksi.

Valmistelijat: yhdyskuntalakimies Juha Martikainen
kaupungininsinööri Tero Toivanen

Kaupunkiympäristöjohtajan päätösehdotus:

Kaupunkirakennelautakunta päättää

esittää kaupunginhallitukselle, että se antaisi edellä kirjoitetun vastauksen valtuutettu Maija Kuivalaisen ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ilmasto- ja ympäristöhaitallisesta mainonnasta vapaasta kaupunkitilasta.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.